oma varaga, kas maad mööda või veeteed Narva. Sõduritele jäeti relvad ning lubati võtta kaasa 2 kolmenaelalist väljakahurit 40 kuuliga. Ära viia võimaldati samuti Õuekohtu ja Ülemkonsistooriumi arhiivid ning Ülikooli Raamatukogu ja trükikoda. Selle vastu ei nõustunud aga Trubetskoi Flemingi sooviga võtta kaasa ka vangid, esijoones bürgermeister Warneke ja raehärra Schottmann. Eripunktiga (§ 19) kindlustati linnale ja kodanikele kõik senised privileegid ja varandused, usk, kirikud ja koolid.

Veel sama päeva lõuna ajal lahkus rootsi garnison Tartust üle Emajõe silla Tallinna maanteed mööda, kuna samal ajal marssisid Toome väravast linna vene väed. Äärmiselt halva tee tõttu jõudsid Tartu kaitsjad alles pärast 20. oktoobrit Tallinna.

Tartu kapitulatsiooni põhjused on jäänud senini hämaraks. Fleming ise tõendas hiljem, et ta alustanud lõplikke läbirääkimisi alles õhtul enne venelase järgneval hommikul alustatavat üldrünnakut, mille tagasilöömiseks puudunud lootuski. Nimelt olnud rängast tööst ja vahiteenistusest pooled sõdurid haiged ja ülejäänud meelt heitmas. Kodanikud ilmutanud tõrksust ega võidud neid ka usaldada, sest juba varem soovinud nad linna alistamist venelastele. Kõrgemad ohvitserid, kellega peetud sõjanõu, leidnud, et jõudude vähesusel on osa pulvärke mehistatud vaid 9 sõduri ja mõne opmaniga ning reservi oleks jäänud ainult 30 jalaväe sõdurit, 25 kodanikku ja Ungerni ratsanikud. Niisugustes tingimustes ei pidanud keegi neist võimalikuks vastustada vaenlase üldrünnakule.

Ajaloolises kirjanduses, kuivõrd see rajaneb algallikaile, avaldatud väiteid kapitulatsiooni põhjustest on lahkuminevad.

Pufendorf oma tuntud Karl X. eluloos esitab pea samad põhjused kui Fleming, kelle aruandega ta on olnud nähtavasti tuttav, kuid lisab veel juurde, et linnas valitsenud puudus ka püssirohust.

Vastupidi rõhutab Kelch oma offitsioosses Liivimaa kroonikas, et halva ilmastiku tõttu ja abiväe tuleku kartusel, sest Riia piiramine oli vahepeal lõppenud, oleks venelased varsti lahkunud, kui mitte mõned Tartu kodanikud poleks hakanud äraandjaks ega komandant üleliia poleks rutanud kapitulatsiooniga.

Gadebusch (Livländische Jahrbücher III j.), toetudes Linnaarhiivi ainestikule usub võivat kindlasti eitada äraandmist ning paneb peasüü Flemingi halvale iseloomule.

Bienemanni arvates mõelnud Kelch äraandjate all Warneket ja Schlottmanni, kes vist lahkunud ka Tartu tagastamisel rootslastele 1661. a. ühes venelastega, kuid kahtleb äraandmise tõelisuses, sest Fle-

Tartu VI, lk. 223